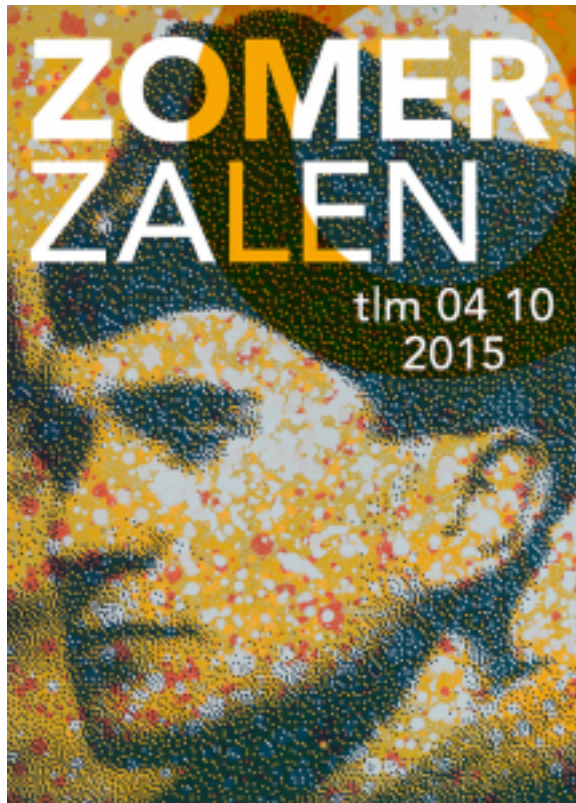

Een bericht overgenomen van de website van de Joris Ivens Stichting.
Voor meer: informatie klik op deze [link](#).

Een elftal Spaanse frontstrijders

Affiche 'Zomerzalen', met één van de panelen van Titus Nolte. (C) kunstenaar.

Museum Het Valkhof in Nijmegen exposeert tot 4 oktober elf panelen met portretten van republikeinse strijders uit de Spaanse Burgeroorlog. Deze unica, geschilderd en gedrukt in reliëf op metaal zijn van de hand van Titus Nolte en gebaseerd op stills uit de Ivens' documentaire *The Spanish Earth* (1937).

Hij heeft deze vervaardigd in opdracht van het museum voor de eerste grote expositie in het pas geopende museum in 1999: 'Passages, Joris Ivens en de kunst van de 20ste eeuw'. De elf werken zijn door de kunstenaar aan het museum geschonken.

Symboliek in hoofddeksels

'Ik beschouw de Ivens-stills als een schenking aan de collectie van het Valkhof. De reden daarvoor moge duidelijk zijn. Joris Ivens werd in Nijmegen geboren en de opdracht voor dit werk kwam als een bijdrage aan de tentoonstelling destijds', legt Titus Nolte uit aan de conservator van het museum Frank van der Schoor. Bij het bestuderen van Ivens' film werd Nolte getroffen door de vele verschillende hoofdbedekkingen van de Spanjestrijders. Ze kwamen immers vrijwillig uit vele landen en vanuit verschillende politieke overtuigingen naar Spanje om de wettig gekozen republiek te verdedigen tegen het fascisme van Franco, gesteund door Mussolini en Hitler. Van een geregeld leger was nauwelijks sprake. Het idealisme en de veelsoortigheid van deze Spaanse Fronstrijders blijkt alleen al uit hun baretten, mutsen, petten en andere hoofddeksels. Naast

tien portretten in kleur met een grafische verwerking is er één portret van een soldaat van Franco in zwart-wit. Hij draagt geen muts, maar een helm, waardoor hij symbool staat voor de harde oorlog.

In de vitrinekast ligt het originele boekje *The Spanish Earth* uit 1937 met de commentaarttekst van Ernest Hemingway, een bruikleen van de Ivens Stichting.

The Spanish Earth in de kunst

De Spaanse Burgeroorlog heeft vele kunstenaars geïnspireerd. Sterker nog: het slagveld was niet alleen een militair front -de proeftuin voor de Tweede Wereldoorlog-, maar ook een cultureel front: de cumulatie van de artistieke avant-garde die een militant karakter kreeg. De beroemdste kunstzinnige nalatenschap is Picasso's *Guernica*, die tegelijkertijd met *The Spanish Earth* 'in première' ging op 12 juli 1937 in het Spaans Paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Parijs. De stoelen voor de filmvertoning schoven bijna tegen het grote doek van Picasso aan. Beide kunstwerken zijn in dezelfde periode van een half jaar, tussen januari 1937 en juli, onder grote tijdsdruk en politieke spanningen, ontstaan. *Guernica* heeft de moderne kunst sterk beïnvloed, mede omdat het via Engeland en de VS op wereldtour ging. Voor de Ivensfilm geldt dat de vernieuwende verhouding tussen beeld en geluid, de droge commentaartekst- en stem van Hemingway, de documentairefilm sterk heeft beïnvloed. Ook Robert Capa's foto van de stervende soldaat, Hemingway's boek *For whom the Bell Tolls*, Orwell's *Homage to Catalonia* en vele andere gedichten, foto's, schilderijen en teksten zijn iconische kunstwerken van de 20e eeuw geworden.

Hedendaagse kunstenaars zetten die traditie voort. Over *The Spanish Earth*, Hemingway, Dos Passos en Ivens verschenen diverse romans, films en kunstwerken.

Voor meer info over de film *The Spanish Earth*:

[files/The_Spanish_Earth_KORT.doc](#)

Voor meer info over de expositie:

<http://www.museumhetvalkhof.nl/tentoonstellingen/nu-te-zien.html>